

**Державне управління у книговидавничій сфері
та видавничій діяльності:**

***анотований бібліографічний список
2021. – Вип. 10. – 12 с.***

(<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>)

1. Асоціація видавців закликала президента України підтримати книговидавничу галузь [Електронний ресурс] // Читомо : [веб-сайт]. – 2021. – 7 жовт. — Електрон. дані. Вказано, що президент Української асоціації видавців і книгорозповсюджувачів Олександр Афонін надіслав Президенту України відкритого листа, який опублікували на сайті організації. У документі йдеться про кризову для галузі ситуацію, що виникла через пандемію коронавірусу та недостатню підтримку книговидавництва державою. Асоціація констатує, що цього року криза у національному книговиданні поглибилась, а видатки на підтримку книговидання у держбюджеті на 2021 рік становили лише 60,7 % від закладених на 2020 рік. За її прогнозом, 2021 рік, у порівнянні з попереднім, завершиться втратою 25 – 30 % видань за назвами і 50 % за накладками. Передумовами такої ситуації стали брак доступу видавництв до кредитних ресурсів, невідповідність розмірів державної підтримки тій ситуації, в якій опинилося книговидання. Текст: <https://chytomo.com/asotsiatsiia-vydavtsiv-zaklykala-prezydenta-ukrainy-pidtrymaty-knyhovydavnychu-haluz/>

2. Бедзір В. "Книга-Фест" удесяте відгомонила на Закарпатті : просто неба зустрічалися автори, видавці й читачі / Василь Бедзір // Уряд. кур'єр. – 2021. – 12 жовт. (№ 197). – С. 6. Йдеться про проведений в Ужгороді десятий фестиваль "Книга-Фест", під час якого відбулися презентації книжок, творчі зустрічі, майстер-класи й автограф-сесії.

Зокрема, під час фестивалю визначено переможців конкурсу серед видавців під назвою "Мистецтво книги" у десятих номінаціях. Гран-прі отримало видання "Наукова бібліотека Ужгородського національного університету: від джерел до сучасності", яке вийшло в світ у Видавництві Олександри Гаркуші. Зазначено, що упорядником і редактором книжки, яка здобула гран-прі, стала завідувачка довідково-бібліографічного відділу наукової бібліотеки УжНУ Лариса Мельник.

Текст:

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/kniga-fest-udesyate-vidgomonila-na-zakarpatti/>

3. Бобрик Д. Українсько-японська дистанція очима Окабе Йошіхіко / Дарія Бобрик // Слово Просвіти. – 2021. – 23 - 29 верес. (№ 38). — С. 6. Зазначено, що у Посольстві України в Японії відбулася презентація монографії професора університету Кобе Гакуін Йошіхіко Окабе «Історія японсько-українських відносин 1915 - 1937 рр.». Вказано, що оригінал книги – японськомовний, однак у видавництві Львівського політехнічного університету вийшов друком перекладний варіант українською мовою. Є сподівання, що монографія пришвидшить відхід від сприйняття японцями України крізь призму радянських та російських міфологем, спонукатиме до усвідомлення в Японії українців як окремої, самодостатньої нації зі своєю історією, мовою, традиціями.

4. В Угорщині презентували українські книжки [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2021. – 27 верес. — Електрон. дані. Зазначено, що самоврядування українців міста Сегед, Посольство України в Угорщині, Культурне товариство українців області Чонград-Чонад і Почесний Генеральний консул України у Сегеді презентували на майданчику 92-ої книжкової ярмарки книжки українських авторів. Про це у Фейсбуці повідомило Посольство України в Угорщині. Зокрема було презентовано книжку С. Асєєва «Світлий Шлях»: історія одного концтабору» та її переклад англійською мовою, переклад англійською книжки О. Мимрука «Олег Сенцов», переклад англійською книжки, виданої

Інститутом історії України Національної академії наук України та Міністерством закордонних справ України, «Голодомор в Україні 1932 – 1933 рр.», а також книжку міжнародного редактора угорського телеканалу ATV І. Енер'єші та українського репортера О. Качури «Уривки війни: Книга про долі з фронту» угорською мовою. Вказано, що у Будапешті вийшло друком перше україномовне видання Товариства «Нова хвиля» – «Базиліка Святого Іштвана» авторства голови видавничої комісії при Товаристві «Нова Хвиля» Уляни Княгиницької та Йозефа Андо. Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3322574-v-ugorsini-prezentuvali-ukrainski-knizki.html>

5. Василенко М. Любити краян та Україну, або "Чуднівщина в персоналіях" [Електронний ресурс] / Михайло Василенко // Голос України. – 2021. – 6 жовт. (№ 190). — Електрон. дані. *Йдеться про видану у 2020 році у Житомирі книгу відомого письменника, історика, краєзнавця Анатолія Сірика під назвою "Чуднівщина в персоналіях". У 139 статтях, зібраних у довіднику, у стислій формі подано життєписи осіб, які мали безпосереднє відношення до Чуднівської землі Житомирщини – народилися, навчалися, перебували й працювали на теренах краю.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/351948>

6. BBC Україна оприлюднила лонглисти Книги року-2021 [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2021. – 13 жовт. — Електрон. дані. *Подано інформацію, що BBC News Україна визначила довгі списки літературної премії Книга року BBC-2021, Книга року BBC-Есеїстика-2021 та Дитяча книга року BBC-2021, яка проводиться у партнерстві з Культурною програмою Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР). Зазначено, що фінал конкурсу Книга року BBC відбудеться у грудні 2021 року. Переможець у кожній номінації отримає грошову премію в розмірі гривневого еквіваленту £1,000. Видавці книг-переможців у всіх номінаціях отримають право використовувати логотип*

премії Книга року BBC на наступних виданнях. За правилами конкурсу, до нього у всіх трьох номінаціях допускаються написані державною мовою твори, а також переклади українською літературних творів, написаних іншими мовами України. Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3332226-vvs-ukraina-opriludnila-longlisti-knigi-roku2021.html>

7. Головай І. Книжкова толока в Огієнковому краї / Ірина Головай // Слово Просвіти. – 2021. – 9 - 22 верес. (№ 36/37). — С. 1, 11. Подано інформацію, що у Брусилові на Житомищині, на батьківщині великого українця Івана Огієнка, відбулася знаменна подія – Друга книжкова толока, яка об'єднала творчих і небайдужих українців із різних куточків України – Львова й Запоріжжя, Рівного та Бердичева, Полтави й Кіровоградщини, Ужгорода й Одеси. До поліського краю прибула делегація письменників, видавців і науковців зі Львівщини, серед яких Любов Відута, Аркан Андрій, Анна Хома, Мирослава Данилевська та інші, які презентували на Житомищині свої видання. Упродовж дня автономно працювали кілька письменницьких локацій. У межах Книжкової толоки відбулася презентація унікального видання Володимира Святненка "Брусиловіщина в іменах. Науковці". У книзі зібрано біографічні нариси про 70 науковців і винахідників, які відігравали та відіграють провідну роль у вітчизняній науці.

8. Григораш С. Інформаційний продукт як канал комунікації та результат видавничої діяльності / Світлана Григораш, Лілія Бурківська // Соціум. Документ. Комунікація : зб. наук. ст. / ДВНЗ «Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди». – Переяслав-Хмельницький, 2021. – Вип. 11. – С. 270-284. Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп18066-11 Визначено поняття «видавнича діяльність», «видавнича установа», «інформаційний продукт», «книга». З'ясовано, що діяльність будь-якого видавництва складається з творчої, організаційно-виробничої та комерційної роботи. Зазначено, що у сучасному видавництві редакційно-видавничий процес охоплює такі чотири етапи: підготовчий; редакційний; виробничий;

маркетинговий (розповсюдження й рекламування книжкової продукції). Існує велика кількість видавничої продукції, проте найбільш популярною залишається книга. Тенденції розвитку сучасного суспільства сприяють зменшенню попиту на книгу та збільшенню – на використання електронних ресурсів. Добре сфокусовані видавничі стратегії мають у своїй основі знання про ставлення читача до книги, про процес читання, про вплив книги на читача. Ця проблема набула особливої актуальності у зв'язку з появою нових комунікаційних засобів і форм дозвілля, які суттєво обмежили увагу людини до книги. Проаналізовано зацікавленість у читанні книг серед молоді міста Івано-Франківськ. За допомогою анкетування з'ясовано думку молодих людей про читання. Надано статистику книгарні «Є» щодо вподобань покупців, а також вибору певного жанру літератури. Зазначено основні причини незацікавленості в читанні та запропоновано шляхи подолання проблеми. Подано характеристику видавничої продукції як каналу комунікації в сучасному суспільстві та шляхи подолання малоначитаності серед молоді Івано-Франківська. Встановлено, що мало читають особи шкільного віку (14 - 17 років), які назвали такі причини: брак часу, лень, незацікавленість у читанні, а також труднощі пошуку відповідної книги.

9. Дудченко А. "Через карантин люди подуріли в хорошому сенсі. Книжки розкуповують" / Анна Дудченко, Наталія Соколан // Газета по-українськи. – 2021. – 7 жовт. (№ 40). — С. 18. *Йдеться про те, що в Черкасах 1 – 3 жовтня відбувся четвертий книжковий фестиваль "Можна все навпаки". Зазначено, що під час заходу люди дуже гарно розкуповували книжки. За словами Андрія Кокотюхи, через карантин люди наче подуріли, але в хорошому сенсі, книжки розкуповують: "Крім Черкас, останній місяць я ще був на фестивалі в Києві, Львові, Дніпрі, Фастові. До Маріуполя не поїхав, бо туди 16 годин добиратися, я збожеволію".*

10. Івашко О. Як створювався Добровільний флот [Електронний ресурс] / Олена Івашко // Голос України. – 2021. – 7 жовт. (№ 191). —

Електрон. дані. Йдеться про наукове видання "Миколаїв у створенні Добровільного флоту (1878 р.)", автори якого – кандидати історичних наук Євген та Кирило Горбурови на основі документально підтверджених історичних джерел розповіли про події другої половини XIX – початку XX століття, пов'язані зі створенням Добровільного флоту. Книжка містить інформацію про жителів, які брали активну участь у пожертвуванні коштів на придбання океанських крейсерів і їх озброєння, серед яких – представники влади та відомі в місті працівники різних сфер науки і культури, творча інтелігенція, співробітники вищих навчальних закладів, музеїв, архівів, бібліотек. У книзі наведено раніше невідомі документи з фонду обласного Державного архіву, біографії окремих членів Комітету для збору пожертвувань, у тому числі про роль у цьому комітеті таких історичних постатей, як Микола Аркас і директор Миколаївської морської обсерваторії Іван Кортацці.

Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/352009>

11. Книжковою столицею світу-2023 стане Аккра [Електронний ресурс] // Читомо : [веб-сайт]. – 2021. – 28 верес. — Електрон. дані. Вказано, що Генеральна директорка ЮНЕСКО Одрі Азулай оголосила Аккру (столицю Гани) світовою книжковою столицею 2023 року. Про це повідомили на сайті ЮНЕСКО. Аккру обрали за значну увагу до молоді та її потенціалу сприяти культурі та розвитку Гани. Запропонованою програмою Аккра прагне використати книжки, щоб залучити цю молодь здобувати набуті нові навички. Зазначено, що Аккра запропонувала комітету Світової книжкової столиці широку програму, орієнтовану на маргінальні групи населення з низьким рівнем писемності, таких як жінки, молодь, мігранти, бездомні діти та люди з інвалідністю. У місті планують покращити шкільну та громадську інфраструктуру та надати інституційну підтримку навчання протягом усього життя з метою розвитку культури читання. Програма також спрямована на заохочення розвитку професійних навичок у

видавничій діяльності та креативних індустріях, які зможуть піднімати соціально-економічні показники країни. Текст:

<https://chytomo.com/knyzhkovoju-stolytseiu-svitu-2023-stane-akkra/>

12. Ковальчук Г. Парад лауреатів [Електронний ресурс] / Галина Ковальчук // Фокус. – 2021. – № 37 (17 сент.). — С. 52-53. *Йдеться про 28-ий Львівський форум видавців, що відбувся 15 – 19 вересня, який зібрав знаменитих гостей та висвітлив літературний досвід за 30 років української незалежності. Зазначено, що окрім перших осіб української літературної сцени у форумі брали участь 25 закордонних письменників із 21 країни світу. "Фокус" розповів про найтитулованіших гостей заходу та цікаві події. Так, акцентовано на презентації буклету "Шлях становлення української ідентичності", на 30 сторінках якого його автори – філософ Олександр Комаров та історик Ярослав Грицак – аналізують, як розвивалася концепція ідентичності на території України з часів середньовіччя й до наших днів. Зауважено, що Я. Грицак також презентував свою нову монографію "Подолати минуле: глобальна історія України", де проаналізовано неочевидні факти нашої історії, зокрема, впливи інших державних утворень на формування української нації та держави, розглянуто пошук засадничих смислів, які від століття до століття виступали силами, що рухали українців до незалежності та самобутності, розкрито аспекти сучасної історії та наведено міркування про подальший розвиток незалежної України.*

13. Кокора А.-Л. "Влада не може зробити репресію масовою, доки не запламує всіх участю в маленькій" / Анна-Лілія Кокора, Ілля Прокопенко, Іван Столярчук // Країна. – 2021. – 30 верес. (№ 38). — С. 13-15. *Йдеться про те, що в межах 28-го Львівського міжнародного літературного фестивалю BookForum відбулося 160 подій. Проходив він 15–19 вересня в гібридному форматі – онлайн та офлайн. У презентаціях і дискусіях узяли участь понад 250 авторів, перекладачів, журналістів,*

культурних менеджерів, редакторів. На заходах побували близько 27 тисяч людей. Основна тема заходу – ”Гра в дорослішання: як ми зростаємо незалежними”. Філософ Наталія Кривда під час форуму зазначила: ”Надто серйозно ставимося до російської культури. Вона не такого глобального значення, як здається. Якщо спитати представника будь-якої цивілізованої культури, що таке російська література, скажуть: Толстоевський”. Текст: <https://gazeta.ua/articles/culture-journal/ vlada-ne-mozhe-zrobiti-represiyyu-masovoyu-doki-ne-zaplyamuye-vsih-uchastyu-v-malenkij/1053667>

14. Кокора А.-Л. Форум видавців відвідали 30 тисяч людей / Анна-Лілія Кокора, Оксана Княжик // Газета по-українськи. – 2021. – 23 верес. (№ 38). — С. 1, 8. *Йдеться про те, що з 15 до 19 вересня у Львові відбувся 28-ий Форум видавців — літературний фестиваль і книжковий ярмарок. Зазначено, що там провели понад 160 подій наживо й онлайн. Взяли участь 250 письменників, видавців, перекладачів, громадських діячів, музикантів і культурних менеджерів. Серед них 25 — іноземні автори. Разовий квиток коштував 60 грн. Вхід на усі п'ять днів обходився у 150 грн.* Текст: <https://gazeta.ua/articles/culture-newspaper/ forum-vidavciv-vidvidali-30-tisyach-lyudej/1052893>

15. Кургак М. Різнобічно про Київ і киян : у розмаїтті книжок, випущених видавництвом ”Либідь”, найвибагливіший знайде свою / Марія Кургак // Уряд. кур’єр. – 2021. – 2 жовт. (№ 191). — С. 6. *Йдеться про випущені видавництвом ”Либідь” книжки, присвячені історії та сьогоденню Києва. Надано інформацію про низку видань, серед яких, зокрема, – ”Київ: люди і будинки” історика Ігоря Гирича; ”Ангели Врубеля” та ”Оповиті серпанком забуття. Живопис українських художників у Кирилівській церкві” Ірини Марголіної; ”Єлизавета Ярославна – королева двох держав” мистецтвознавиця Наталії Крутенко та інші.* Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/riznobichno-pro-kiyiv-i-kiyan/>

16. Куш П. Читанка у камуфляжі : художні й документальні книжки учасників АТО/ООС та волонтерів ставлять надійний заслін

токсичній російській пропаганді / Павло Куш // Уряд. кур'єр. – 2021. – 1 жовт. (№ 190). — С. 1, 3. *Йдеться про твори про українсько-російську війну, в яких ветерани бойових дій та волонтери об'єктивно і популярно розповідають про справжні події на Сході України, і таким чином спростовують міфи російської пропаганди. Зокрема зазначено, що в Києві з'явився новий літературний хаб і тематична бібліотека "Ветеранський намет", а в 2019 року простір "Ветеранський намет" на міжнародному книжковому фестивалі "Книжковий Арсенал" став лідером продажу. В 2021 році на розкладках "Ветеранського намету" презентували значну кількість жанрових новинок: крім мемуарів чи документальних творів з'явилися книжки гумору і сатири та твори для дітей про війну (казки, книжки-розмальовки, комікси тощо).*

Текст:

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/chitanka-u-kamuflyazhi/>

17. На BookForum назвали 100 знакових романів і повістей українською мовою [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2021. – 20 верес. — Електрон. дані. *Зазначено, що Український ПЕН (українська громадська організація, створена з метою захисту свободи слова та прав авторів, сприяння розвитку літератури та міжнародному культурному співробітництву) та онлайн-медіа The Ukrainians презентували в межах 28-го BookForum у Львові новий спільний спецпроект "Від Куліша до сьогодення: 100 знакових романів і повістей українською мовою". Як наголошено в анотації проекту, до нього увійшли твори, які "збагатили українську та світову літературу, відзначаються особливим авторським стилем, запропонували нові ідеї та смисли, вплинули на розвиток української мови та становлення України". Серед важливих методологічних особливостей списку те, що він об'єднав епічні твори українською мовою, написані у XIX – XXI століттях. Також, на відміну від попереднього списку зі знаковими творами українською мовою, написаними в різних жанрах, у новому списку кожен окремий автор представлений не більше ніж двома*

творами. Ще одна відмінність – список *”Від Куліша до сьогодення”* можна переглядати не лише за абетковим, а й хронологічним принципом. Тож якщо в абетковому порядку список відкриває роман Вікторії Амеліної *”Дім для Дома”* і завершує *”Танець тіней”* Михайла Яцківа, то в хронологічному на першій позиції опинилася *”Чорна рада”* Пантелеймона Куліша (1857), а на останній – *”За спиною”* Гаськи Шиян (2019). Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3318971-na-bookforum-nazvali-100-znakovih-romaniv-i-povistej-ukrainskou-movou.html>

18. Пасова Т. Мемуари лицаря вітчизняної дипломатії Анатолія Зленка видали вдруге [Електронний ресурс] / Тетяна Пасова // *Голос України*. – 2021. – 29 верес. (№ 185). — Електрон. дані. *Йдеться про презентацію у Міністерстві закордонних справ України (МЗС України) другого видання книги Анатолія Зленка ”Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін”, передмову до якої чинний міністр закордонних справ Дмитро Кулеба. Анатолій Зленко, який вперше став міністром закордонних справ у 1991 у своїх мемуарах з позиції учасника усіх визначних подій описав переговори й процеси, які відбувалися у перші роки незалежності. Під час презентації колишній посол Грузії в Україні Грігол Катамадзе наголосив, що ця книга – справжня історія становлення української дипломатії, яка буде цікавою як для фахівців, так і для найширшого кола читачів.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/351653>

19. Петрашик В. З історії книговидавань. Джон Флексман і його ілюстрації до трагедій Есхіла / Володимир Петрашик // *Образотвор. мистецтво*. – 2020. – № 3/4. — С. 73-74. *Висвітлено презентацію унікального видання ”Композиції з трагедій Есхіла”, проілюстроване визначним художником Джоном Флексманом (1755-1826), що зберігається в одній із приватних українських колекцій.*

20. Скрипник В. Дипломат написав книжку про маму [Електронний ресурс] / Віктор Скрипник // *Голос України*. – 2021. – 28 верес.

(№ 184). — Електрон. дані. *Йдеться про презентацію книги Надзвичайного і Повноважного Посла України в Республіці Кіпр (2003 – 2007, 2012 -2019 рр.), першого ректора Дипломатичної академії Бориса Гуменюка "Роде мій красний, роде мій дужий", видану у серії "Моя Вінниччина", що фінансується за кошти обласного бюджету. Книга базується на щоденникових записах матері дипломата – Лідії Гуменюк, яка багато років працювала директором Могилів-Подільської загальноосвітньої школи № 2.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/351581>

21. У Тернополі відкрився триденний книжковий «Бібліофест» [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2021. – 28 верес. — Електрон. дані. *Подано інформацію, що книжковий фестиваль «Бібліофест -XI «Бібліотек@»: від стереотипів до креативності» стартував у Тернополі. Про це повідомила начальниця міського управління культури і мистецтв Світлана Козелко, яка зазначила, що на поціновувачів книги, видавців і читачів чекає цікава програма, у межах якої – різноманітні акції, виставки, презентації, майстер-класи та творчі зустрічі. Зауважено також, що з нагоди 155-річчя від дня народження Михайла Грушевського відкриють філателістичну виставку, триватимуть презентації книжкових новинок українських видавництв. Вказано, що книжкові фестивалі «Бібліофест», приурочені Всеукраїнському дню бібліотек, у Тернополі започаткували у 2000 році. Відтоді вони стали творчим, культурним майданчиком для видавців, авторів та шанувальників книги.* Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3323383-u-ternopoli-vidkrivsa-tridennij-knizkovij-bibliofest.html>

22. Чорна С. Книга "Українська державність" має стати настільною для кожного державного діяча [Електронний ресурс] / Світлана Чорна // Голос України. – 2021. – 13 жовт. (№ 195). – Електрон. дані. *Йдеться про загальнонаціональну презентацію у Національному заповіднику "Софія Київська" книги "Українська державність: історико-правничі нариси" за участю Голови Верховної Ради України (ВР України)*

Руслана Стефанчука, Митрополита Київського і всієї України Блаженнішого Епіфанія, голови ВПО "Меморіал" імені Василя Стуса Степана Кубіва. Голова ВР України висловив думку, що ця книга "одна з найбільш потужних цеглин, яка може стати основою відродження Української державності", та відзначив, що це фундаментальне наукове дослідження обсягом майже тисячу сторінок, до якої увійшли понад 20 нарисів відомих українських істориків і правників, філологів, богословів і журналістів. Руслан Стефанчук акцентував увагу, що День Незалежності України - "це фактично день відновлення незалежності України", і закликав "визнати цей факт, очистити історичне коріння від зазіхань і спробувати довести всьому світові, що будь-які спроби анексувати історію України не вдасться нікому". Зазначено, що унікальне видання "Українська державність: історико-правничі нариси" підготовлене за ініціативи Всеукраїнської правозахисної організації "Меморіал" імені Василя Стуса у співпраці з Мистецьким Фондом імені Короля Данила, Інститутом історії Національної академії наук України (НАН України), юридичним журналом "Право України", парламентською газетою "Голос України". Згідно з указом митрополита Київського і всієї України Блаженнішого Епіфанія за роботу над створенням книги відзначено низку осіб, зокрема орденом святого рівноапостольного князя Володимира першого ступеня нагороджено Голову ВР України Руслана Стефанчука.

Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/352280>

**Підготовлено відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

Відповідальний за випуск: Зайченко Н. Я.

18.10. 2021 р.